

วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีน ในตลาดน้ำโบราณบางพลี*

Life style of Thai-Chinese Merchants in Boran Bang Pli Floating Market

RUI YU LI (เกสร)**
ธิดา โมสิกรัตน์***

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี และวิเคราะห์บทบาทของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนที่มีผลต่อการค้าขายในตลาดน้ำโบราณบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีเป็นลูกหลานคนจีน ตั้งร้านค้าและประกอบอาชีพสืบทอดจากบรรพบุรุษซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาจากมณฑลฮกเกี้ยนและมณฑลกวางตุ้ง มีวิถีชีวิตตามแบบบรรพบุรุษในด้านการค้าขายและด้านการดำเนินชีวิต มีวัฒนธรรมและประเพณีบางส่วนที่ยังสืบทอดแบบบรรพบุรุษคนจีน พ่อค้าแม่ค้าส่วนใหญ่แต่งงานกับคนไทยและมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต โดยผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย ในด้านความเชื่อ ประเพณีและการปฏิบัติตามคำสอนของบรรพบุรุษ พ่อค้าแม่ค้ามีบทบาทในด้านการค้าขายสินค้าของชุมชน ที่ดึงดูดความสนใจและตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยเฉพาะการมีบทบาทส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดีและยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน จุดสำคัญในการดำเนินชีวิตของพ่อค้าแม่ค้า

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ "วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี"

** นิสิตบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*** รองศาสตราจารย์; อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คนไทยเชื้อสายจีน คือ การปรับเปลี่ยนตัวเองที่ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนไทยในชุมชนตลาดน้ำโบราณบางพลีได้อย่างสันติและมีส่วนทำให้ตลาดน้ำโบราณบางพลีได้พัฒนาในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

คำหลัก: คนไทยเชื้อสายจีน, พ่อค้าแม่ค้า, ตลาดน้ำโบราณบางพลี, วิถีชีวิต, บทบาท

Abstract

This research has the purposes to study life style of Thai-Chinese merchants in Boran Bang Pli Floating Market and to analyze the roles of Thai-Chinese merchants in Boran Bang Pli Floating Market, SamutPrakarn Province. This research tools are documentation analysis and field data collection and the research is presented in descriptive analysis.

The research reveals that Thai-Chinese merchants in Boran Bang Pli floating market are the Chinese lineage. They carry on the career and shops from their ancestors who migrated from Fujian and Guangdong province. They live with ancestral way in commerce and life style. Some cultures and traditions are succeeded from Chinese ancestors. Many merchants marry with Thai people and adjust their life style with Thai cultures in their belief, tradition, and practice following their ancestors' doctrine. In additions, the merchants have the roles in trading goods in community which are interesting and serve clients' needs. In particulars, role that supports the tourism and lotus receiving festival enhances the community's economy and propagates Chinese cultures. Therefore, the life style of Thai-Chinese merchants has been adapted in order to live peacefully with Thai people in Boran Bang Pli floating market community and also to be involved in developing many aspects in Boran Bang Pli floating Market.

Keywords: Thai-Chinese people, Merchant, Boran Bang Pli Floating Market, Life style, Role

บทนำ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ซึ่งมีการรวมกันเป็นสังคม เริ่มด้วยการแสวงหาอาหารแบบล่าสัตว์ หรือเก็บของในป่าเพื่อการยังชีพ จนได้ตั้งถิ่นฐาน ทำการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ เมื่อมีสิ่งของมากเกินไปเกินความต้องการ ก็จะนำไปแลกเปลี่ยนกัน ดังที่ สมรักษ์ ชัยสิงห์กานานนท์ (2549, หน้า 2) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตและการทำมาหากินเดิมที่เป็นเพียงการแลกเปลี่ยนในชุมชน สิ่งที่ทำมาซื้อขายแลกเปลี่ยนนั้นผูกพันกับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและเป็นพื้นฐานของการดำรงสังคม ในเวลาต่อมาได้เปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนในระดับที่สูงขึ้น และพัฒนามาเป็นการซื้อขายโดยใช้เงิน ซึ่งขยายกลายเป็นการค้าขายในระบบตลาด ตลาดมีการพัฒนาไปตามการขยายตัวของสังคมเมืองในยุคสมัยต่าง ๆ กิจกรรมซื้อขายและแลกเปลี่ยนสิ่งของต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตได้มีวิวัฒนาการมาจนถึงปัจจุบันนี้ กิจกรรมซื้อขายและแลกเปลี่ยนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในตลาด เพราะฉะนั้นตลาดจึงเป็นพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต

ประเทศไทยมีตลาดต่าง ๆ ในแต่ละชุมชน ซึ่งมีหลากหลาย เช่น ตลาดน้ำ ตลาดบก ตลาดสด ตลาดนัด เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า "ลักษณะของตลาดจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและการตั้งถิ่นฐานของชุมชนเป็นอย่างมาก" ศรีณยพงศ์ โชติวรวัฒน์ (2549, หน้า 8) ตลาดน้ำเป็นตลาดที่มีลักษณะเด่นของสังคมไทยเดิม โดยเฉพาะชุมชนริมน้ำตลาดมีบทบาทต่อชีวิตมนุษย์ ที่สำคัญ คือ ทำให้เห็นวิถีชีวิตของคนไทยในบริเวณตลาดน้ำ

ตลาดน้ำเป็นชุมชนที่มีผู้คนมาซื้อขายสินค้ามากมาย นอกจากมีคนไทยแล้วยังมีชนชาติอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะชาวจีนซึ่งได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย และชาวจีนอพยพได้มีบทบาทอย่างมากในการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรือง เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลไทยจะไม่กีดกันคนจีนอพยพที่เข้าประเทศไทย ชาวจีนที่อยู่ในประเทศยังได้สิทธิเท่าเทียมกับราษฎรไทย เช่น สามารถซื้อที่ดิน ปลูกบ้าน ตั้งร้านค้า ทำไร่ ทำสวน ต่อเรือสินค้าภายในประเทศได้ ฯลฯ และชาวจีนยังได้รับอภิสิทธิ์เหนือพ่อค้าต่างประเทศอื่น กล่าวคือ คนจีนสามารถเดินทางไปทั่วพระราชอาณาจักร ไม่มีข้อห้ามชาวจีนในการตั้งบ้านเรือนและการประกอบอาชีพค้าขายในสถานที่ต่าง ๆ (สุภาวงศ์ จันทวานิช และคณะ, 2539,

หน้า 120-121) และชาวจีนอพยพส่วนหนึ่งได้เข้ามาอาศัยอยู่ริมน้ำเช่นเดียวกับคนไทย ดังเช่น ตลาดน้ำโบราณบางพลี เดิมชื่อตลาด “ศิริโสภณ” เป็นตลาดเก่าแก่ริมคลองสำโรง ที่มีวิถีชีวิตริมคลองที่เรียบง่าย เป็นเรือนแถวไม้สองชั้นหลายคูหา หลังคาปั้นหยา มีรูปแบบดั้งเดิม คือ มีหลังคาเป็นกระเบื้องว่าวหรือสังกะสี พื้นตลาดเป็นพื้นไม้ สามารถเดินติดต่อกันได้ ยาวกว่า 500 เมตร ร้านค้าที่มีตลอดทางในตลาดมีสินค้าทั้งเก่าและใหม่ให้เลือกสรรอย่างหลากหลาย ชาวจีนเข้ามาเปิดร้านในตลาดน้ำบางพลีราว พ.ศ. 2400 ตลาดนี้จึงน่าจะมีอายุประมาณ 154 ปี เป็นตลาดโบราณริมคลองสำโรงที่ยังคงอยู่ถึงในยุคปัจจุบัน

ผู้วิจัยในฐานะชาวจีน ซึ่งศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สองจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ต.บางไผ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ซึ่งเป็นลูกหลานชาวจีนที่ยังทำการค้าขายตามแบบบรรพบุรุษ สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและการทำอาชีพค้าขายของคนจีนที่มาตั้งถิ่นฐานที่ตลาดน้ำโบราณบางพลี และมีพ่อค้าแม่ค้าชาวไทยเชื้อสายจีนอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก ทำให้เข้าใจวิถีชีวิตและบทบาทของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีน ที่ยังสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิมตามอย่างบรรพบุรุษคนจีน และได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อผสมกลมกลืนกับคนไทยที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี และเพื่อวิเคราะห์บทบาทของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดโบราณบางพลี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยการสังเกตและการสัมภาษณ์ ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายจีนในสังคมไทย

2. ศึกษาประวัติและความเป็นมาของตลาดน้ำโบราณบางพลี อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

3. สัมภาษณ์ประชากรและคัดเลือกกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ต.บางโหลง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 ร้าน โดยใช้การสังเกตและการสัมภาษณ์

4. สร้างเครื่องมือวิจัยด้วยการตั้งคำถามที่จะไปสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจำนวน 36 ข้อ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ถูกต้องสมบูรณ์

5. นำเครื่องมือ คือ คำถามสำหรับการสัมภาษณ์จำนวน 36 ข้อ ไปเก็บข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างในตลาดน้ำโบราณบางพลี ต.บางโหลง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

6. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากงานภาคสนาม การสัมภาษณ์บุคคลที่ได้คัดเลือกมาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก พร้อมกับใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์ลักษณะต่าง ๆ โดยผู้วิจัยยังได้ลงสนามในฐานะที่เป็นนักท่องเที่ยว เพื่อใช้มุมมองแตกต่างมาช่วยในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

7. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจากการสัมภาษณ์ จัดลำดับตามความสำคัญ บันทึกข้อมูลโดยปรับถ้อยคำภาษาให้เหมาะสม แล้ววิเคราะห์วิธีชีวิตและบทบาทของพ่อค้าแม่ค้าชาวไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ต.บางโหลง อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

8. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การศึกษาวีถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามและการศึกษาเอกสารเพิ่มเติม มีผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี

ผลการวิจัยพบว่า พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีเป็นลูกหลานคนจีนรุ่นที่ 3 ที่มีประวัติความเป็นมา ดังนี้

1.1 ประวัติของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี

พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี มีบรรพบุรุษอพยพมาจากมณฑลทางภาคใต้ของประเทศจีน คือ มณฑลฮกเกี้ยนและมณฑลกว่างตุง ประกอบด้วยคนจีน 5 กลุ่ม คือ แต่จิว กวางตุง ฮกเกี้ยน ไหลหล่า และแคะ ซึ่งคนแต่จิวมีจำนวนมากที่สุด โดยอพยพมาตั้งแต่ช่วงสมัยรัชกาลที่ 3 จนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 สาเหตุที่อพยพเนื่องมาจากการดำเนินชีวิตยากลำบาก และประสบกับภัยอันตรายต่าง ๆ จึงเดินทางอพยพมาประเทศไทย ดังคำบอกเล่าของพ่อค้าร้านใหญ่ที่สุด และเป็นร้านแรกในตลาดน้ำชื่อ ร้านเซื้อตงเซื้อจิงหาง ได้เล่าว่า

"ในตลาดนี้มีคนที่มาจากแต่จิว ไหลหล่า และแคะ ที่ตลาดนี้คนจีนมากกว่าคนไทย คนแต่จิวมีจำนวนมากที่สุด คนไหลหล่าและคนแคะพอ ๆ กัน ถ้ามีคนแต่จิว 20 คนก็มีคนไหลหล่าและคนแคะ 3 คน"

(ไพศาล ดุ้ยประวรา, 23 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

บรรพบุรุษของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีน ได้มาตั้งถิ่นฐานที่ตลาดน้ำโบราณบางพลีมานานแล้ว ดังประวัติของตลาดน้ำแห่งนี้ที่มีมานานถึง 150 ปีแล้ว การตั้งถิ่นฐานของบรรพบุรุษของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดน้ำโบราณบางพลี มีเหตุผลสำคัญ คือ ญาติและเพื่อนที่อยู่มาก่อนได้ชักชวนให้ย้ายมาอยู่ด้วยกัน" ดังคำสัมภาษณ์เจ้าของร้าน ฐนิตา วสุโรดม เป็นแม่ค้าขายขนม ได้เล่าว่า

"เหตุผลที่เปิดร้านที่ตลาดน้ำโบราณบางพลี ก็เพราะว่าสมัยก่อนปู่มีพี่น้องอยู่ในตลาดน้ำโบราณบางพลี ก็เลยมาอยู่ด้วยกัน"

(วันดี พงศ์ตี๋วัฒน, 11 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ในอดีตมีการดำเนินชีวิตตามปกติ คือ ค้าขายสินค้าริมน้ำ มีการเดินทางทางเรือและมีความสัมพันธ์กับคนไทยและกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าในพื้นที่ที่อยู่อาศัย ดังภาพสะท้อนตามคำสัมภาษณ์ดังนี้

"ในอดีตชาวตลาดบางพลี มีความเป็นมาอยู่แบบวิถีชีวิตริมคลอง ซึ่งมีชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับเรือ มีการค้าขายทางเรือ การขนส่งสินค้าต่าง ๆ ด้วยเรือ และการจับปลา แต่ว่าตอนนี้ไม่ค่อยใช้แม่น้ำลำคลองเป็นทางสัญจรแล้ว"

(จำลอง วงศ์ษาไทย, 19 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

ในปัจจุบัน บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงไป แม่น้ำลำคลองลดความสำคัญ ไม่ให้เป็นทางสัญจรแล้วและมีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลาดน้ำได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวของคนต่างถิ่น มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ตลาดน้ำโบราณ บางพลีให้รู้จักกันแพร่หลายและเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยว ดังที่มีการจัดงานย้อนรอยตลาดน้ำโบราณบางพลีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่ตลาดแห่งนี้ ทำให้ตลาดน้ำโบราณบางพลีกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรปราการ

สรุปได้ว่า ในปัจจุบันพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนที่ตลาดน้ำโบราณบางพลี มีการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากบรรพบุรุษ ประกอบกับมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว พ่อค้าแม่ค้าต้องปรับตัวเอง ทั้งการค้าขาย การปรับปรุงร้านค้า เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนจะได้รับความประทับใจกลับไปและกลับมาท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นผลดีทั้งต่อพ่อค้าแม่ค้าและชุมชน

1.2 การค้าขายของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดโบราณบางพลี

พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนค้าขายสินค้าที่เป็นของท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว เป็นพืชสมุนไพรทำจากว่านหางจระเข้ ขนมะไทย ได้แก่ ขนมะขี้หนู ขนมะกระยาสาธ เสื้อผ้า นอกจากนี้ มีสินค้าเกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาพุทธ เช่น เครื่องบูชาพระในงานประจำปีประเพณีไหว้หลวงพ่อดังนี้

"เพราะว่าเครื่องบูชาพระพุทธรูปในวัดเป็นประจำเสมอคือ ธูป เทียน ดอกไม้ผู้คนนิยมใช้ธูปที่มีกลิ่นหอม เทียนสำหรับบูชาพระธรรมใช้เทียนขนาดใหญ่พอสมควร ดอกไม้สำหรับบูชาพระสงฆ์ เราจึงเลือกขายเครื่องบูชาจะได้รับความนิยมและชื่นชอบ"

(ไพศาล ดุลย์ประราม, 28 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

เห็นได้ว่า สินค้าที่พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีค้าขาย มีทั้งสินค้าทั่วไปในชีวิตประจำวัน สินค้าของท้องถิ่น และสินค้าที่เกี่ยวกับประเพณีของชุมชน แสดงให้เห็นว่า พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีทำการค้า ทั้งตามแบบบรรพบุรุษและการเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองลูกค้าทั้งในชุมชนและลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยว

1.3 การดำเนินชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี

ตลาดน้ำเป็นตัวอย่างตลาดดั้งเดิมของคนไทยที่อาศัยอยู่ริมน้ำ พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี มีวิถีชีวิตแบบเดิมและแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ดังตัวอย่าง

"ผู้คนส่วนใหญ่ก็มีรถส่วนตัวแล้ว ไปไหนมาไหนก็สะดวก ก็ซื้อบ้านที่อื่น แต่ด้วยความเคยชินกับวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม มีทั้งเพื่อนบ้านที่แวะคุยทักทายและคนซื้อที่คุ้นเคยกัน ที่พักอาศัยของคนไทยเชื้อสายจีนส่วนใหญ่ก็พักที่ตลาด ก็คือร้านและที่พักเป็นที่เดียวกัน แต่ว่าก็มีคนซื้อบ้านใหม่ในที่อื่นเพราะว่าตอนนี้มีโรงงานเยอะก็ทำให้แม่น้ำคลองไม่สะอาด ทำให้สภาพแวดล้อมไม่ดีก็เลยซื้อบ้านในที่อื่นและมีอีกปัจจัยหนึ่งก็คือตลาดนี้ประกอบด้วยไม้ ถ้าเกิดไฟไหม้ก็อันตราย"

(วันดี พงศ์ดีวัฒน์, 1 ธันวาคม 2556, สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีมีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปทั้ง การอยู่อาศัย อาหารการกิน นอกจากนี้ยังใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาจีน และมีการพบปะสังสรรค์กับกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนและกับเพื่อนบ้านที่เป็นคนไทย

1.4 วัฒนธรรมประเพณีของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี

พ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำโบราณบางพลีส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากคนไทยในชุมชน จึงรับวัฒนธรรมและประเพณีของไทย แต่มีบางส่วนยังคงสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีของบรรพบุรุษ ดังตัวอย่าง

"ครอบครัวยังมีงานและพิธีการฉลองเทศกาลจีนต่าง ๆ เช่น เทศกาลไหว้พระจันทร์ เทศกาลเซ็งเม้ง ต้องไปไหว้บรรพบุรุษเหมือนกัน เวลาไหว้บรรพบุรุษต้องเตรียมไก่ หมู เนื้อ ผลไม้ และขนมต่าง ๆ แล้วใช้รูป เทียนไหว้ ก็ยังทำตามพิธีการของชาวจีนอยู่"

(เยาวเรศ ลีรักสิทธิ์, 22 ธันวาคม 2556, สัมภาษณ์)

2. บทบาทของพ่อค้าแม่ค้าในตลาดน้ำโบราณบางพลี

พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี มีบทบาทเช่นเดียวกับพ่อค้าแม่ค้าในตลาดแห่งอื่น คือ มีบทบาทและหน้าที่ในการเลือกสินค้าที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า รวบรวมและจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพซึ่งจะทำให้ลูกค้าพึงพอใจและกลับมาซื้อสินค้าอีก นอกจากนี้ พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลียังมีบทบาทต่อชุมชนที่สำคัญ คือการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่นำรายได้มาสู่ชุมชน การเผยแพร่ชื่อเสียงของชุมชน ผ่านสินค้าประเภทพืชสมุนไพรและขนมไทย นอกจากนี้ ยังมีบทบาทในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของไทย ดังเช่น ประเพณีงานรับบัว งานไหว้หลวงพ่อดโต ที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมานับหมื่นคน ดังตัวอย่าง

"...เมื่อเวลาผ่านไป มีคนในชุมชนมากขึ้น ตลาดเจริญมากขึ้น ชาวไทยเชื้อสายจีนมีลูกหลานมากขึ้นทำให้ตลาดเจริญยิ่งขึ้น..."

(จำลอง วงศ์ษาไทย, 12 มกราคม 2557, สัมภาษณ์)

"ในวันงานประเพณีรับบัว จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามางานเยอะ แล้วก็เข้ามาตลาดน้ำ ซื้ออาหารการกิน ซื้อของเป็นพิเศษ..."

(เยาวเรศ รักสิทธิ์, 30 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

"ในวันเสาร์และวันอาทิตย์มีคนประมาณถึงหมื่น มาเที่ยวและซื้อของที่ตลาดน้ำนี้ วันอาทิตย์ส่วนใหญ่ก็มีคนเยอะกว่าวันเสาร์"

(ไพศาล ดุลย์ประรา, 23 พฤศจิกายน 2556, สัมภาษณ์)

จากตัวอย่างบทสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีมีบทบาทในการค้าขายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นบทบาทในการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ การทำอาชีพและการซื้อขายในตลาดน้ำโบราณบางพลีให้เจริญก้าวหน้าในปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. วิถีชีวิตของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี มีประวัติความเป็นมาจากรบพรพบุรุษชาวจีนที่อพยพมาประเทศไทย โดยสืบทอดกิจการค้าขายและวัฒนธรรม ประเพณีของบรรพบุรุษ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย นอกจากนี้ วิถีชีวิตบางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงที่กลมกลืนกับคนไทย ดังเช่น การจำหน่ายสินค้าของท้องถิ่น การอยู่อาศัย อาหารการกิน การทำตามประเพณีไทย สอดคล้องกับ ภูวดล ทรงประเสริฐ (2547, หน้า 371) ที่กล่าวว่า คนจีนอพยพเข้ามาแล้วมีลูกหลานเป็นคนไทยเชื้อสายจีน ซึ่งได้ผสมกลมกลืนตามนโยบายของรัฐบาลไทย นอกจากนี้ บรรพบุรุษของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ได้ตั้งถิ่นฐานรวมกันในกลุ่มคนจีนซึ่งมี 5 กลุ่ม กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีที่มีจำนวนมาก คือ กลุ่มคนจีนแต้จิ๋ว (ชัชวาลย์ นิรมิตวิจิตร, 2546, หน้า 11)

2. พ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีมีบทบาทในการค้าขายสินค้าในชีวิตประจำวัน สินค้าของชุมชน และสินค้าที่เกี่ยวกับประเพณีไทย-จีน ที่มีส่วนส่งเสริมการท่องเที่ยว การอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นบทบาทของพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลีที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และบางอย่างผสมกลมกลืนกับสังคมไทย เป็นผลดีต่อครอบครัว ลูกค้า และชุมชน ตามสมมติฐานของการวิจัย และสอดคล้องกับ มัลลิกา เรืองระพี (2517) ที่ศึกษาวิจัยบทบาทของชาวจีนในด้านเศรษฐกิจ สังคม และศิลปกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4 พบว่า คนจีนมีบทบาททางเศรษฐกิจ ซึ่งพ่อค้าแม่ค้าคนไทยเชื้อสายจีนในตลาดน้ำโบราณบางพลี ที่เป็นลูกหลานคนจีนรุ่นที่ 3 ยังคงมีบทบาทในการค้าขายที่ตลาดโบราณบางพลี เช่นเดียวกับบรรพบุรุษ และมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน ให้เหมาะสมกับชุมชนและสังคมไทย

บรรณานุกรม

- จำลอง วงศ์ษาไทย. (2556, 19 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์.
_____. (2557, 12 มกราคม). สัมภาษณ์.
- ข้าหลวงใหญ่ นิรมิตวิจิตร. (2546). *เกียรติประวัติชาวไทยเชื้อสายจีน*. กรุงเทพฯ:
อินฟอร์มีเดีย แอนด์พับลิเคชั่น บจก.
- ไพศาล ดุลประราม. (2556, 23 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์.
_____. (2556, 28 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์.
- ภูวดล ทรงประเสริฐ. (2547). *จีนโพ้นทะเลสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: แบรินด์เอจ.
- มัลลิกา เรืองระพี. (2517). *บทบาทของชาวจีนในด้านเศรษฐกิจสังคมและศิลปกรรม
ไทยสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์*. วิทยานิพนธ์บัณฑิต
วิทยาลัย, สาขาประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวเรศ ลีรักสิทธิ์. (2556, 22 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- ราตรี โตเฟ่งพัฒนา. (2543). *ตลาดน้ำ: วิถีชีวิตของเกษตรกรภาคกลาง*. กรุงเทพฯ:
คุรุสภา.
- วันดี พงดีตี้วฒน. (2556, 11 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์.
_____. (2556, 1 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- ศรัณยพงศ์ โชติวรรณ. (2549). *ผลกระทบของตลาดน้ำตลิ่งชันต่อชุมชนริมน้ำคลอง
ชักพระ แขวงคลองชัก พระเขตตลิ่งชัน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร สุพัฒพงษ์กุล. (2556, 12 ธันวาคม). สัมภาษณ์.
- สมรภัษ ชัยสิงห์กานานนท์. (2549). *ตลาดในชีวิต ชีวิตในตลาด*. กรุงเทพฯ:
เคล็ดไทย.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช และคณะ. (2539). *สำเพ็ง: ประวัติศาสตร์ชุมชนชาวจีนใน
กรุงเทพฯ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม เขยกังศ์. (2553). *วิถีชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำ ตลาดน้ำ*. กรุงเทพฯ:
ภูมิปัญญาสร้างสรรค์.